

Az intézmény, szervezet működésének, tevékenységének bemutatása

Intézmény, szervezet neve: Baranyai Református Egyházmegye Levéltára (Honlapja: www.baranyaireformatusleveltar.hu)

Működése, tevékenysége:

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma 1999. március 18-án kelt határozata értelmében a Baranyai Református Egyházmegye Levéltára (BREL) nyilvános magánlevéltárként működik a Baranyai Református Egyházmegye fenntartásában. A levéltár elsődleges feladata a Baranyai Református Egyházmegye maradandó értékű öröklött írásbeli kincseinek megőrzése, feldolgozása, kutathatóvá tétele és minél szélesebb körben való megismertetése. A Baranyai Református Egyházmegye Levéltára 113 ifm feldolgozott, és kb. 20–50 ifm feldolgozatlan iratanyagot őriz, mely jelenleg is bővül az elnéptelenedett egyházközségek, valamint a református fenntartásban működő intézmények (pl. iskolák) iratainak beszállításával. A levéltárunk számos 18. századi iratanyaggal bír; a legrégebbi dokumentum a Nagyharsányi Vegyes Anyakönyv, amelynek első bejegyzése 1741-ből származik. A gyűjtemény az egyházmegye kormányzati szerveinek, intézményeinek, a kebelében található személyeknek, alapítványoknak, egyesületeknek és az egyházközségeknek maradandó értékű hivatali és gazdasági dokumentumai. Az egyházmegye levéltárának a fondjai a következők: A 1-2. Egyházkormányzati szervek, intézmények iratai; B 1-11. Személyek, családok, egyesületek, alapítványok iratai; C1-127. Egyházközségek iratai; D 1-7. Gyűjtemények.

A levéltár története a 19. század második felére nyúlik vissza, a rendszerváltás után a Pécsi Református Kollégium adott helyet a levéltárnak, azonban – az új általános iskola építése miatt – 2017 júniusában a levéltár Pécs belvárosába költözött. Jelenleg az intézmény Pécsen a Várady Antal utca 11. szám alatt működik. A levéltárunk két kutatóteremmel és egy raktárhelyiséggel működik. Infrastrukturális és IKT-eszközökkel való ellátottsága megfelelő, internetes hozzáférés biztosított. Projektor és vetítővászon is rendelkezésre áll mind a kutatók, mind a levéltár-pedagógiai foglalkozások sikeres lebonyolítására valamint egyetemi hallgatók közösségi gyakorlatának biztosítására is. A levéltár szakmai vezetője, dr. Ács Marianna magyar – olasz szakos középiskolai tanárként dolgozott 1995 – 2017 között a Pécsi Református Kollégium Gimnáziumában. 2016-ban „A Felsőbaranyai Református Egyházmegye polgári leányiskolájának és internátusának története (1916 – 1948)” címmel védte meg a PhD-dolgozatát a PTE BTK „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskolában Kéri Katalin professzorasszony vezetésével. Jelenleg a PTE NTI Nevelés-és Művelődéstörténeti Tanszékén tanársegéd. Tanárszakos hallgatók számára „Tanulás és tanítás”, „Pedagógiai nézetek”, „Kommunikáció”, „A nevelőmunka intézményi keretei I. – II.” valamint a „Művelődés-és oktatáskutatás információforrásai” címmel vezet kurzusokat. Személyében biztosított a PTE hallgatói számára a sikeres közösségi pedagógiai gyakorlat lebonyolítása.

Szakmai ajánlata közösségi pedagógiai gyakorlat teljesítéséhez:

A BREL a PTE partnerintézményeként azoknak a tanárszakos hallgatóknak tud sikeres közösségi pedagógiai gyakorlatot nyújtani, akik érdeklődnek a történelem, a családfa-kutatás, a protestáns értékek iránt. A non formális tanulási színtérként meg szeretnék ismerni a levéltár-pedagógiai foglalkozásokat illetve bepillantást kívánnak nyerni a tehetséggondozás rejtelseibe.

Levéltárunk „nyitott levéltár”, mely az egyházmegye református fenntartású köznevelési intézményeivel szorosan együttműködik.¹ E múltra alapozva nyújtottuk be és nyertük el az EFOP-3.3.2-16 „Levéltár-pedagógia Baranya megyében a köznevelés eredményességéért” c. pályázatot, melynek keretében 2018 tavaszától 36 hónapon át (6 félév+5 év fenntartási idő) folyik rendszeres tematikában levéltár-pedagógiai foglalkozás a levéltárunkban. A levéltárunk hét intézménnyel kötött partnerségi együttműködést, amelyek közül 5 a Pécsi Református Kollégium tagintézményei (gimnáziuma, internátusa pécsi, drávafoki és nagyharsányi általános iskolája), valamint a siklósi Sztárai Mihály Református Iskolával és a német nemzetiségi Véméndi Általános Iskolával. A levéltár-pedagógiai foglalkozások kiegészítik a felső tagozaton és a középiskolában folyó nevelés-oktatási munkát, fejlesztik a diákok tanulási eredményességéhez szükséges kulcskompetenciáit. Az általános iskolások közül a Siklósról, Drávafokról, Nagyharsányból és Véméndről érkező tanulók többen hátrányos helyzetűek. Cél az inkluzív pedagógia jegyében a tanulócsoportokon belül a Komplex Instrukciós Program státuszkezelő technikáinak, és tanulószervező módszereinek alkalmazásával a tanulók képességeinek a fejlesztése. A levéltár-pedagógiai foglalkozások az életen át tartó tanulás kompetenciáját alapozzák meg. Segíti a diákokat a pályaválasztásukban is, és megerősítik – a családfa-kutatással és a gyülekezetek történetének megismerésével – a személyes és a református identitásukat is. A levéltár-pedagógiai foglalkozások főképp a NAT által meghatározott az Ember és társadalom témakörbe tartozó tantárgyak (történelem, Erkölc –és hittan, Hon- és népismeret, Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek) során szerzett információk megalapozását segítik, illetve bővíthetik ki. A non formális oktatásban kiemelt szerepet kap a NAT-ban szereplő kompetenciák fejlesztése, így e foglalkozásokon is törekszünk a diákok számára az ismeretszerzés, a tanulás, a kritikai gondolkodás, a szociális kompetenciák fejlesztésére. A levéltár-pedagógiai foglalkozások fő típusai: a havi szakkör, a tehetséggondozó szakkör, a foglalkozássorozat, a témahét és a vetélkedő. A tehetséggondozó heti szakkör és a havi

---

¹ 2016-ban a levéltárosi közreműködéssel PRK két tanulója a „Református Tehetséggondozó Alapítvány Kuratóriuma és a Reformációi Emlékbizottság” pályázatán IV. helyezést ért el, „Dédanyáink szorgalma, avagy mi állt anno a jeles mögött?” című pályamunkájukkal és jutalomként felkészítő tanárunkkal németországi reformációs emléktúrán vehettek részt (Erfurt, Eisenach, Wittenberg) 2016. október végén. A Sztárai Mihály Általános Iskola Sztárai Tehetséggondozó Műhelye is kért és kapott segítséget a Baranyai Református Egyházmegye Levéltártól. 2014/15-ben az iskola tanulója A Polenczy Ottó Emlékkonferencia Református Középiskolák Természettudományos diákkonferenciáján, Csurgón tárgyi néprajzi szekcióban „A piskói egyházközség története a 18-19. században és egy véletlenül megtalált egyházi protokollum a 19. századból” c. munkájával I. helyezést ért el.

szakkörön a tanulók (6 és 4 fős csoportokban) játékos és ismeretterjesztő formában, IKT-eszközök (tablet, projektor, google classroom és redmenta) bevonásával, kooperatív tanulási módszerekkel vezetett foglalkozásokon megismerkednek a levéltárban őrzött dokumentumokkal, a levéltári rendszerezés alapjaival, a családfa-kutatással valamint információs adatbázisok kezelésében szereznek gyakorlatot. A „foglalkozássorozat” elsősorban kézműves foglalkozást takar. Ez év júniusában egy héten keresztül ismerkedtek a PRK felsős tanulói református jelképekkel és készítettek kavicsfestéssel, dekupázstechnikával a témában tárgyakat. A PRK Internátusának diákjai (félévente 1 alkalom 20 fő számára) témahét keretében a projektmódszerrel egy témát körüljárva ismerkednek meg a tanulók olyan kutatókkal, akik levéltári forrásokra alapozva végzenek kiemelkedő kutatásokat. Előadásokat hallgathatnak meg, majd az ezt követő beszélgetésekben a kutatók mesélnek a saját hivatásukról hozzásegítve a diákok pályaválasztását. 2018 tavaszán a Szulejmán kutatócsoport tagjai számoltak be a kutatásukról, s a hallgatók ellátogathattak Szigetvárra és Turbékra, hogy a helyszínen megtapasztalhassák és jobban megismerhessék a 16. századi történelmünknek e szeletét.

Pécs, 2018. október 27.

Dr. Ács Marianna

BREL szakmai vezetője

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
TANÁRKÉPZŐ KÖZPONT

**A PTE PARTNERINTÉZMÉNYE – Pályázat 2018. Közösségi
pedagógiai gyakorlat**

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
TANÁRKÉPZŐ KÖZPONT

**A PTE PARTNERINTÉZMÉNYE – Pályázat 2018. Közösségi
pedagógiai gyakorlat**